

Helse- og omsorgsdepartementet
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 391
Vår ref.: 21/8044-2
Saksbehandler: Marit Kildal
Dato: 09.03.2021

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 391 - om vurdering av covid-19-forskriften § 4 b

Svar på dette oppdraget ligger vedlagt.

Oppsummering

- HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttet vurderer at det ikke lenger er behov for særskilt regulering av krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvariant og at covid-19-forskriften § 4b kan utgå
- Personer som ankommer Norge *etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter* bør underlegges krav til testing etter covid-19-forskriften § 4d
- Oppdraget må ses i nær sammenheng med svar på oppdrag 351 og 373

Oppdraget er besvart i nært samarbeid med Folkehelseinstituttet (FHI) og deres vurdering er vedlagt i sin helhet.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Jon Hilmar Iversen
konsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester
Jon Hilmar Iversen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helseDirektoratet.no

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 391 - om vurdering av covid-19-forskriften § 4 b

Oppsummering

- Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet vurderer at det ikke lenger er behov for særskilt regulering av krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvariant og at covid-19-forskriften § 4b kan utgå
- Personer som ankommer Norge *etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter* bør underlegges krav til testing etter covid-19-forskriften § 4d
- Oppdraget må ses i nær sammenheng med svar på oppdrag 351 og 373

Oppdraget er besvart i nært samarbeid med Folkehelseinstituttet (FHI) og deres vurdering er vedlagt i sin helhet.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Oppdrag nummer 391 om vurdering av covid-19-forskriften § 4 b

Covid-19-forskriften § 4 b regulerer krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter. Siden bestemmelsen ble innført 21. desember har smittesituasjonen i Norge og verden for øvrig endret seg. Videre har innreisereglene i Norge blitt betydelig strammet inn. Helse- og omsorgsdepartementet mener derfor at det er et behov for å se på bestemmelsen og nødvendigheten av den. Forskjellen mellom § 4 a og § 4 b i dag er at det etter sistnevnte bestemmelse er krav om PCR-test på grensen og det er færre unntak. En annen utfordring med dagens § 4 b er at den gir fordeler til reisende fra land som gjennomfører lite gensekvensering.

På denne bakgrunn ber departementet Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, om å vurdere behovet for særskilt regulering av krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter, og eventuelt foreslå endringer i reguleringen. Det bør særskilt ses på sammenhengen mellom §§ 4 a og 4 b.

Vi ber om at kontaktperson for oppdraget i Helsedirektoratet oppgis i besvarelsen.

*Frist for oppdraget: **Tirsdag 9. mars kl. 12.00.***

Kontaktperson i Helse- og omsorgsdepartementet: Atle Gøhtesen, tlf 92459102

Bakgrunn og forståelse av oppdraget

Etter avklaring med Helse- og omsorgsdepartementet så er det bestemmelsene i covid-19-forskriften §§ 4b og 4d som skal vurderes, ikke § 4a.

Slik Helsedirektoratet da forstår oppdraget så skal det vurderes om kravene til testing for de som har oppholdt seg i et område med karanteneplikt, også kan gjelde for personer som har oppholdt seg i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter. Det vil si at kravene som i dag fremgår av covid-19-forskriften § 4d skal kunne gjelde for persongruppen som er omfattet av § 4b.

Rettslig utgangspunkt

Covid-19-forskriften §§ 4b og 4d regulerer krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter og krav om testing for de som har oppholdt seg i et område med karanteneplikt.

Bestemmelsene lyder: § 4b. Krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter

Personer som har oppholdt seg i Storbritannia, Sør-Afrika, Irland, Nederland, Østerrike, Portugal eller Brasil i løpet av de siste 10 døgn før ankomst til Norge og er tolv år eller eldre, skal teste seg for SARS-CoV-2 med testmetoden PCR ved grenseovergangsstedet i Norge

Første ledd gjelder ikke for:

- a. *utlendinger som er nevnt i utlendingsforskriften § 1-4 eller § 1-5, og som kan fremvise diplomat- eller tjenestepass, eventuelt nasjonalt pass i kombinasjon med norsk ID-kort utstedt av Utenriksdepartementet, eller i kombinasjon med Schengen-oppholdskort for ambassadepersonell, sideakkrediterte diplomater og diplomatiske kurerer, jf. forskrift om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen § 3 bokstav f*
- b. *utlendinger som er invitert av norske myndigheter for å delta i internasjonale forhandlinger og annet, og utlending som er en del av delegasjoner som kommer til Norge i henhold til Norges internasjonale forpliktelser, jf. forskrift om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen § 3 bokstav m.*

Krav om testing ved grenseovergangssted i Norge for øvrige personer som har oppholdt seg i et område med karanteneplikt, fremgår i dag av § 4d:

§ 4d. Krav om testing for de som har oppholdt seg i et område med karanteneplikt

Personer som har oppholdt seg i et område med karanteneplikt som fastsatt i vedlegg A i løpet av de siste 10 døgn før ankomst til Norge, skal teste seg for SARS-CoV-2 ved grenseovergangsstedet i Norge. Testen skal være antigen hurtigtest eller PCR-test. Ved positiv antigen hurtigtest skal personen ta PCR-test innen et døgn etter ankomst. Myndighetene kan i grensekontrollen gi anvisning på hvilken teststasjon den reisende er pliktig til å teste seg ved umiddelbart etter innreise.

Personer omfattet av første ledd som uten rimelig grunn ikke vil la seg teste og ikke frivillig forlater Norge, straffes med bøter, jf. § 24.

Første ledd gjelder ikke for:

- a. *barn under 12 år,*
 - b. *(opphevet)*
- yrkessjåfører av langtransport og togpersonell etter § 6b femte ledd,*
- f. *personer som er strengt nødvendige for å kunne opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner eller ivareta befolkningens grunnleggende behov, jf. § 6e, dersom det ikke er praktisk mulig å gjennomføre testing,*

- g. utlendinger som er nevnt i utlendingsforskriften § 1-4 eller § 1-5, og som kan fremvise diplomat- eller tjenestepass, eventuelt nasjonalt pass i kombinasjon med norsk ID-kort utstedt av Utenriksdepartementet, eller i kombinasjon med Schengen-oppholdskort for ambassadepersonell, sideakkrediterte diplomater og diplomatiske kurerer, jf. forskrift om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen § 3 bokstav f,
- h. flypersonell og togpersonell etter § 6g første og andre ledd,
- i. utlendinger som er invitert av norske myndigheter for å delta i internasjonale forhandlinger og annet, og utlending som er en del av delegasjoner som kommer til Norge i henhold til Norges internasjonale forpliktelser, jf. forskrift om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen § 3 bokstav m. For personer som har oppholdt seg i Storbritannia, Sør-Afrika, Irland, Nederland, Østerrike, Portugal eller Brasil i løpet av de siste 10 døgn før ankomst til Norge, gjelder § 4b.

Kort om anbefalingene i oppdrag 373 – påbud om bruk av hurtigtester ved grensestasjoner

Helsedirektoratet leverte oppdrag 373 om påbud om bruk av hurtigtester ved grensestasjoner fredag 5. mars. I oppsummeringen av oppdraget fremgår det at Helsedirektoratet hadde følgende anbefalinger:

- "Antigen hurtigtest bør forskriftsfestes som hovedtestmetode på grensen, men med mulighet for PCR i enkelte tilfeller, for eksempel der dette er nødvendig av medisinske årsaker, samt ved positiv antigen hurtigtest for å muliggjøre gensekvensering.
- Når det gjelder FHIs vurdering om at §4b om krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter bør fjernes, så vil vi vurdere dette i vårt svar på oppdrag 391."

I besvarelsen skrev vi:

"Helsedirektoratet vurderer, som tidligere, at bruk av hurtigtester ved grenseteststasjonene er det beste utfra hensyn til både smittevern og test-/analysekapasitet. I tillegg kommer nå momentet med nasjonalt felles hjelpe nummer, som muliggjøres via registreringsløsningen for hurtigtester. Dette er en forutsetning for å gjøre hele prosessen ved innreise mer smidig, samt gjøre tilgangen til data for karanteneoppfølging og smittesporing enklere for kommunene.

Det er Helsedirektoratets samlede vurdering at det bør gis et påbud om bruk av hurtigtester ved grensestasjoner og at det skal tas PCR-test i tillegg ved positiv hurtigtest for å ha mulighet til å gensekvensere viruset.

Dagens krav til testmetode i covid-19-forskriften § 4d bør dermed endres slik at det tydelig fremkommer at antigen hurtigtest skal være hovedregelen og at PCR test kun skal benyttes unntaksvis. Dagens krav om at de som tester positivt på antigen hurtigtest må teste seg snarest, og innen 24 timer, bør beholdes slik den er. Det bør åpnes for at det i særlige tilfeller kan testes med PCR, for eksempel for personer som av medisinske årsaker har behov for dette. Til en viss grad kan det her sammenlignes med den danske Sundhedsloven § 2 hvor det er gitt unntak fra krav om hurtigtest ved ankomst Danmark i enkelte tilfeller, for eksempel som følge av medisinske årsaker, fysisk eller psykisk funksjonsnedsettelse og for barn under 15 år.

Det er viktig at de kommunene som i dag bruker PCR som hovedtestmetode får tid til å forberede omlegging til hurtigtester før ev. endret forskrift trer i kraft.

Når det gjelder FHIs vurdering om at §4b om krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter bør fjernes, så vil vi vurdere dette i vårt svar på oppdrag 391."

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

FHI anbefaler at første ledd i §4b om krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter fjernes.

Av deres vurdering fremgår følgende:

"Siden bare noen land har god overvåking av virusvarianter, kan de aktuelle variantene være utbredt i mange land uten at man har forstått det ennå. Tiltak for reisende bør derfor være like god uansett hvilke land de kommer fra. Særreglene om PCR-testing av reisende fra Storbritannia, Sør-Afrika, Irland, Nederland, Østerrike, Portugal eller Brasil kan derfor fjernes. Med krav om PCR tatt døgnet 7 for innreisende som ikke bor på karantenehotell og råd om at alle på karantenehotell tilbys PCR-test, vil man fortsatt kunne oppdage nye varianter selv om kravet i §4b første ledd fjernes."

Helsedirektoratets vurdering

Helsedirektoratet er enig i FHIs vurdering. Vi mener at covid-19-forskriften § 4b kan utgå. Slik departementet skriver så er forskjellen mellom § 4b og § 4d i dag at det etter førstnevnte bestemmelse er krav om PCR-test på grensen og det er færre unntak. En utfordring med dagens § 4b er at den gir fordeler til reisende fra land som gjennomfører lite gensekvensering. En samordning av testkravene for alle innreisende fra land med karanteneplikt etter vedlegg A vil imøtekomme denne utfordringen. Hensynet til klare og tydelige regler vil også tilsi at en slik endring er hensiktsmessig.

Når det gjelder vurdering av endring i § 4d viser vi til vårt svar på oppdrag 373. De enkelte unntakene i § 4d er vurdert i oppdrag 351 og vi viser også til denne besvarelsen.

Vi har følgende forslag til endring i § 4d første ledd:

Personer som har oppholdt seg i et område med karanteneplikt som fastsatt i vedlegg A i løpet av de siste 10 døgnet før ankomst til Norge, skal teste seg for SARS-CoV-2 ved grenseovergangsstedet i Norge. Testen skal være antigen hurtigtest, ~~eller PCR-test~~ og PCR test kan kun unntaksvis benyttes. Ved positiv antigen hurtigtest skal personen ta PCR-test innen et døgn etter ankomst. Myndighetene kan i grensekontrollen gi anvisning på hvilken teststasjon den reisende er pliktig til å teste seg ved umiddelbart etter innreise.

Oppdrag nummer 391 om vurdering av covid-19-forskriften § 4 b

"Covid-19-forskriften § 4 b regulerer krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter. Siden bestemmelsen ble innført 21. desember har smittesituasjonen i Norge og verden for øvrig endret seg. Videre har innreisereglene i Norge blitt betydelig strammet inn. Helse- og omsorgsdepartementet mener derfor at det er et behov for å se på bestemmelsen og nødvendigheten av den. Forskjellen mellom § 4 a og § 4 b i dag er at det etter sistnevnte bestemmelse er krav om PCR-test på grensen og det er færre unntak. En annen utfordring med dagens § 4 b er at den gir fordeler til reisende fra land som gjennomfører lite gensekvensering.

På denne bakgrunn ber departementet Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, om å vurdere behovet for særskilt regulering av krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter, og eventuelt foreslå endringer i reguleringen. Det bør særskilt ses på sammenhengen mellom §§ 4 a og 4 b.

Vi ber om at kontaktperson for oppdraget i Helsedirektoratet oppgis i besvarelsen.

*Frist for oppdraget: **Tirsdag 9. mars kl. 12.00.***

Kontaktperson i Helse- og omsorgsdepartementet: Atle Gøhtesen, tlf 92459102

Folkehelseinstituttets vurdering

Oppsummert:

FHI anbefaler at første ledd i §4b om Krav om testing etter opphold i land med særlig høy forekomst av muterte virusvarianter fjernes.

Bakgrunn:

Siden bare noen land har god overvåking av virusvarianter, kan de aktuelle variantene være utbredt i mange land uten at man har forstått det ennå. Tiltak for reisende bør derfor være like god uansett hvilke land de kommer fra. Særreglene om PCR-testing av reisende fra Storbritannia, Sør-Afrika, Irland, Nederland, Østerrike, Portugal eller Brasil kan derfor fjernes. Med krav om PCR tatt døgnet 7 for innreisende som ikke bor på karantenehotell og råd om at alle på karantenehotell tilbys PCR-test, vil man fortsatt kunne oppdage nye varianter selv om kravet i §4b første ledd fjernes.

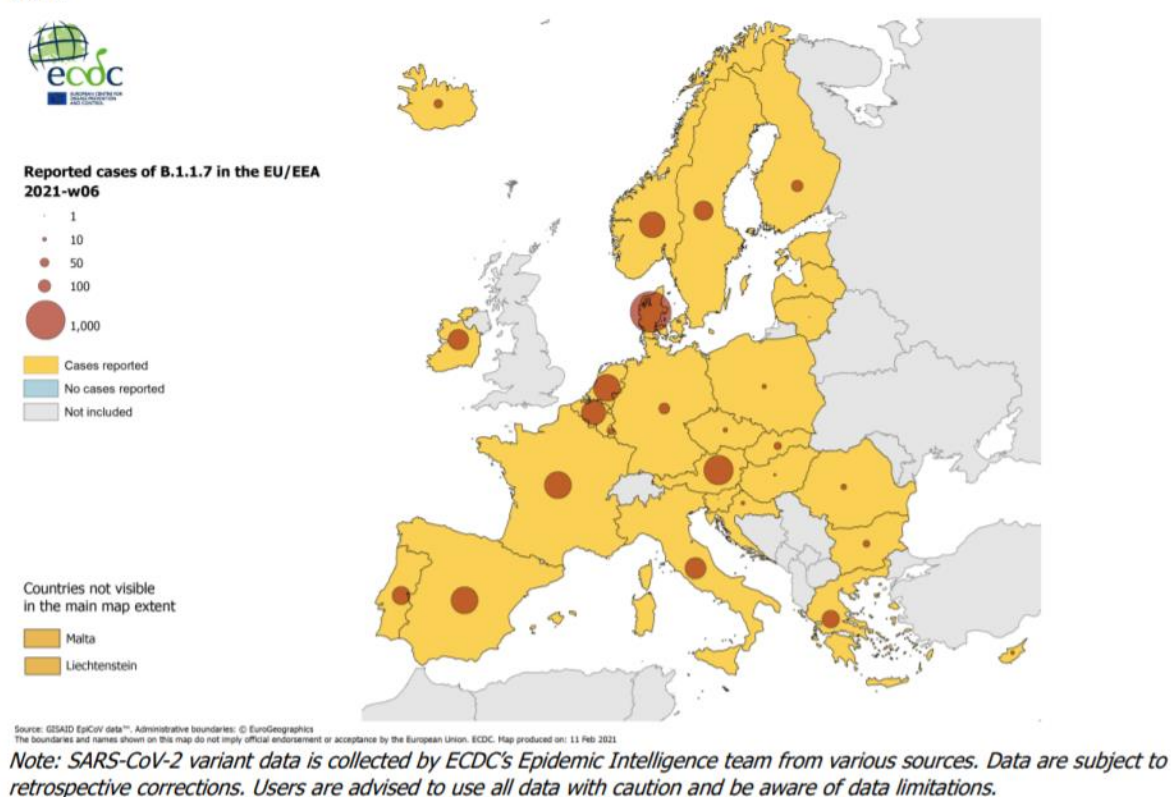
ECDCs siste risikovurdering om nye varianter (variants of concern):

<https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/RRA-covid-19-14th-update-15-feb-2021.pdf>

The B.1.1.7 variant has now been detected in all EU/EEA countries that have any significant detection capability (Figure A2, Annex). Since its identification, approximately 57 400 cases have been reported globally, including around 5 700 cases in the EU/EEA. Public Health England has reported 28 genomically confirmed B.1.1.7 cases with an additional mutation (E484K) [11]. This mutation is also carried by the B.1.351 and P.1 variants. Preliminary phylogenetic analysis suggests at least three

separate acquisition events. According to PCR-based screening and whole genome sequencing, the proportion of cases caused by B.1.1.7 has risen in recent weeks [12] and is now very high in some EU/EEA countries, indicating that community transmission is ongoing in many, if not all, EU/EEA countries. European countries indicate the following proportions of B.1.1.7 among all cases sequenced in recent weeks: Denmark 27% [13], France 13.2% (based on ThermoFisher scientific screening, before sequencing confirmation) [14], Germany 5.6% [15], Ireland 75%, Italy 17.8% [16], the Netherlands >30% [17], Poland 9%, Portugal 45%, Spain 0.4–53% (depending on the region) [18], Sweden 11% [19]. These figures vary in terms of sampling strategy used, time-period covered and screening method and, therefore, cannot be directly compared. In countries carrying out sequencing during recent weeks, the proportion of B.1.1.7 cases among all sequenced cases appears to be almost doubling each week, strongly suggesting that the variant is on course to become more dominant than the strains previously circulating in the EU.

Figure A2. Number of SARS-CoV-2 lineage B.1.1.7 cases detected in EU/EEA countries, as of 11 February 2021

Vurdering av sosiale konsekvenser

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.